

Руми



рубаи

АНДРАХА

Меъаяна
Джаааедин
Руми



рубаи

Меваяна
Джеалпедин
Руми



рубайи



Меваяна Джепапедин Руми рубайи

Първо издание

 АНУТРАХА © 2007



ПРЕВОД ОТ АНГЛИЙСКИ

Здравко Станев

КОРЕКТОРИ

Мариела Миленкова

Жаклин Спасова-Бобева

ДИЗАЙН

творческо пространство “Пандуранга”

моб. 0896233169

Това е откъс от книгата.

**Цялата книга може да намерите в
Библио.бг**

www.biblio.bg



ПРЕДГОВОР

Любовта е радостта на живота. Живот изпълнен с любов израства в светлина и наслада. Влюбеното сърце е топла скъпоценност с качество на мекота. Сладостта и сиянието на такова съществуване притегля към себе си сърца копнеещи да се разгърнат. Това общуване е сладката игра на живота. Сърце изпълнено с божествена любов излива себе си в ожадливи за божественост сърца. Няма на земята магия по-чудна и изненадваща от това приключение. Скитал през безброй измерения, човек попада на тази пътека и се изгубва завинаги. Няма нищо ясно, нищо не е обяснено, само тази любов. Интелектът се бори за разбиране, опитва се да хване юздите, но открива, че е в безтегловност. Ненадейно го спохожда мечтаното освобождение. От самия него. Придошла, реката на любовта руши всичките стени, всичко, до което се докосне. Влюбеният е като пияница. Луд. Без правила и ограничения. Безпомощен в потока на любовта. Неспособен да определи насока, с несигурно настояще, клатушкащ се незнайно накъде. Докато и последната частица от него не бъде отмита в този потоп. Изразителност и обяснения са забравени в единството. Само проста яснота. Естественост. Аз. Ти. Руми.

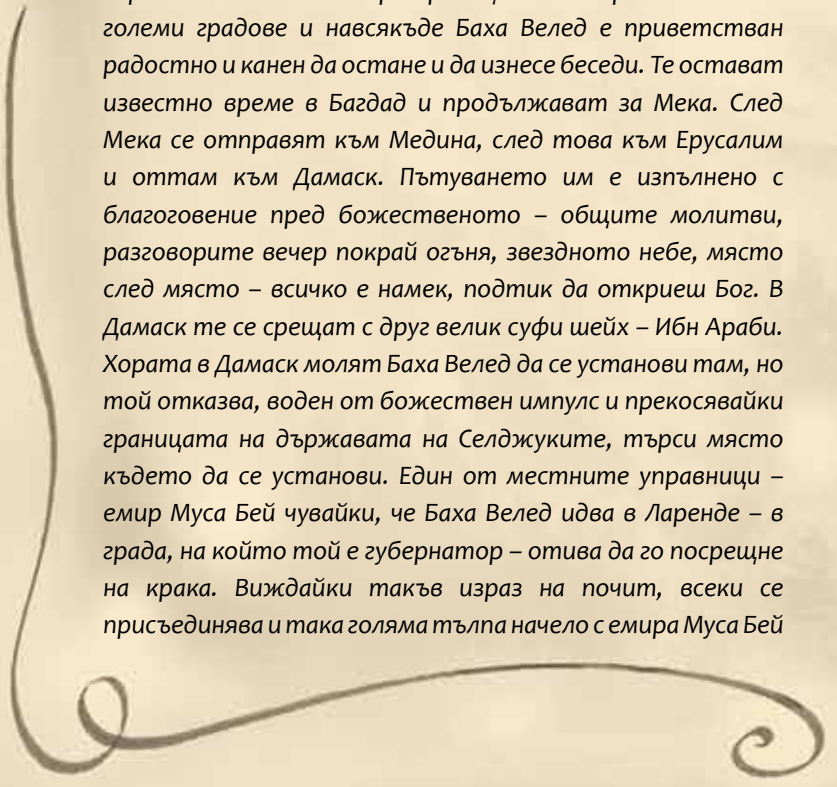


БЮОГРФИЯ

В началото на 13 век, на 30 септември 1207 година в семейството на Бахедин Велед от Балкх се ражда момченце. Бахедин е известен учен на исляма. Той изнася беседи, вдъхновяващи хората да се приближават към Бог, учи ги на божите пътища като им показва начин на живот предаден на божественото. Тълпи от хора идват всеки ден да го слушат и да потърсят съвета му. Бахедин Велед е наречен 'светлината на исляма', 'султан на знанието' заради прекрасните си отговори на всеки поставен въпрос. Човек, който е близък с Бог, който лично познава Твореца, а не от книга или разказ. Детето получава името Мохамед Джелаледин и израства в среда на хора вдъхновени от любовта си към нещо вездесъщо. От малък Мохамед Джелаледин прави впечатление със своята спокойна увереност и с уместните си въпроси, които задава по време на беседите на баща си. Неговата ясна мисъл и прозорливост печелят още повече симпатии и скоро момчето е заобиколено от малка група от ученици на баща му, които му правят компания, учат го да чете и да пише, разговарят и играят с него. Най-близък от тях му е Сеид Бурханедин – любим ученик на Баха Велед, с който прекарват часове, навлизайки в най-различни теми от ежедневието и духовността. Виждайки светлината, която детето носи и почитта, която всички му оказват, Бахедин започва да се обръща към него с 'мевляна' (учителю), и скоро почти всички го наричат така. Когато навършва десет години, Бахедин Велед решава да напуснат Балкх поради нахлуващите монголски завоеватели. Семейството им, заедно с някои ученици подготвят



керван и отпътуват на поклонение до Мека. Пътят им минава през Нишапур, където живее прочутият суфи шейх Атар. Пред града ги посреща конник, загрижен за безопасността на града, и ги пита откъде идват и накъде са се запътили. Бахедин поглежда мъжа и след кратко мълчание му казва: „Ние идваме от Бог и при Бог отиваме.” Тези думи стигат до Атар, който впечатлен от отговора, сам отива да посрещне пътниците. Радостта от срещата на Бахедин и Атар е голяма и пътуващите остават за няколко дни да отпочинат. Атар виждайки потенциала на Джелаледин, му поверява своя ръкопис с духовни наставления и откровения „Есрарнаме”, която става любима книга на Мевляна. Пътувайки към Мека, керванът им минава през редица малки градчета и по-големи градове и навсякъде Баха Велед е приветстван радостно и канен да остане и да изнесе беседи. Те остават известно време в Багдад и продължават за Мека. След Мека се отправят към Медина, след това към Ерусалим и оттам към Дамаск. Пътуването им е изпълнено с благоговение пред божественото – общите молитви, разговорите вечер покрай огъня, звездното небе, място след място – всичко е намек, подтик да откриеш Бог. В Дамаск те се срещат с друг велик суфи шейх – Ибн Араби. Хората в Дамаск молят Баха Велед да се установи там, но той отказва, воден от божествен импулс и прекосявайки границата на държавата на Селджуките, търси място където да се установи. Един от местните управници – емир Муса Бей чувайки, че Баха Велед идва в Ларенде – в града, на който той е губернатор – отива да го посрещне на крака. Виждайки такъв израз на почит, всеки се присъединява и така голяма тълпа начело с емира Муса Бей





посреща кервана. Бахедин пита дали има медресе, в което да отседне и емирът незабавно нарежда да се изгради медресе за Баха Велед и учениците му. Не след дълго медресето е готово и Бахедин започва да изнася беседи и със своята реч вдъхновява всички. Мевляна Джелаледин посещава всички лекции на баща си и се потапя в изучаване на божествената същност. Скоро той се жени за Гевхер Хатун, дъщеря на един от най-близките последователи на Баха Велед пътувал с тях от Балкх – Шерефедин Лала от Самарканд. След няколко години се ражда първият син на Мевляна – Султан Велед, а след това и вторият – Аладин Челеби. Не минава много време и медресето на Бахедин Велед се прочува. Последователи и ученици пристигат от всякъде и остават да черпят вдъхновение. Славата му достига и до ушите на Аладин Койкобад – султана на държавата на Селджуците, и той изпраща покана към Бахедин да дойде да живее в столицата – град Коня. Той приема поканата и е настанен в най-голямото медресе в Коня. Там той продължава да изнася беседи и славата за това слънце на духовността расте все повече и повече. Султанът, имайки силен интерес към религиозността, често посещава беседите и идва на лични срещи с Бахедин. Той построява ново медресе за семейството на Джелаледин. Баха Велед обаче не живее дълго в него. Скоро той предава Богу дух, оставяйки множеството ученици и последователи без утеха. Те я търсят в Мевляна, който обаче не се чувства достоен и готов да замести баща си. Въпреки познанията си и директния контакт със „султана на познанието“, Джелаледин не е удовлетворен от своето разбиране на природата на Бог. Научавайки за смъртта на Бахедин Велед, неговият ученик Сеид

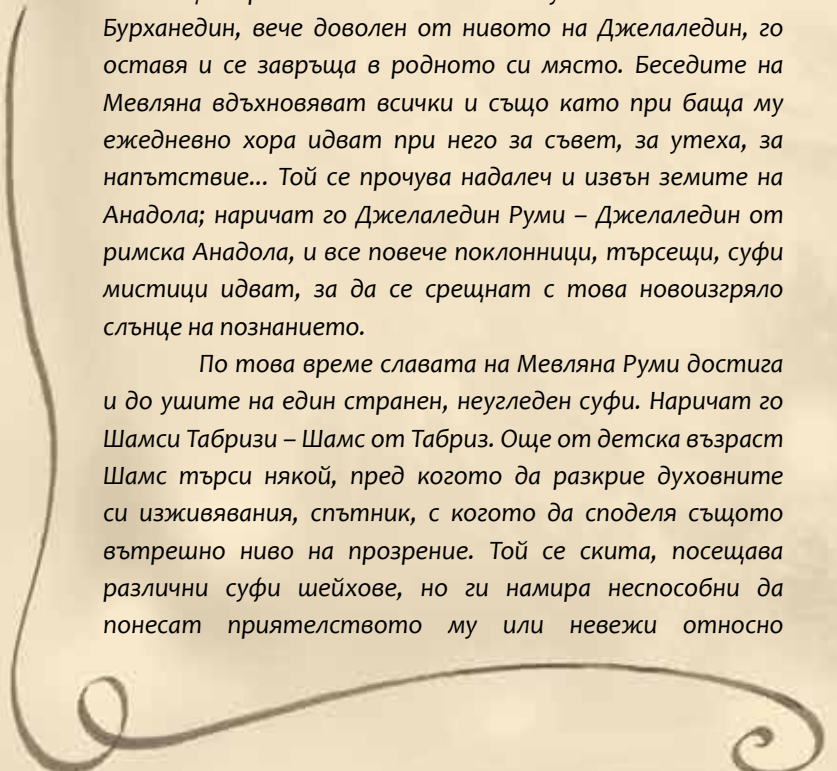




Бурханедин, сега вече суфи шейх, пристига в Коня, в помощ и подкрепа на Мевляна. Джелаледин е много щастлив от появата на неговия учител и приятел от детството и се предава на наставленията му. Сеид го учи на мистичната страна на исляма, учи го да преживява това което знае, подлага го на пост и други практики и го праща на обучение в медресета в Алепо и Дамаск. Навсякъде, където отиде Мевляна, той привлича кръг от последователи около себе си.

Вече навлязъл в средите на други суфи и теолози, Мевляна придобива увереност, сравнявайки своето знание с това на другите около него. Той се завръща в Коня, където започва да изнася беседи и да води молитви. Стотици хора идват да го видят и чуват всеки ден. Сеид Бурханедин, вече доволен от нивото на Джелаледин, го оставя и се завръща в родното си място. Беседите на Мевляна вдъхновяват всички и също като при баща му ежедневно хора идват при него за съвет, за утеха, за напътствие... Той се прочува надалеч и извън земите на Анадола; наричат го Джелаледин Руми – Джелаледин от римска Анадола, и все повече поклонници, търсещи, суфи мистици идват, за да се срещнат с това новоизгряло слънце на познанието.

По това време славата на Мевляна Руми достига и до ушите на един странен, неугледен суфи. Наричат го Шамси Табризи – Шамс от Табриз. Още от детска възраст Шамс търси някой, пред когото да разкрие духовните си изживявания, спътник, с когото да споделя същото вътрешно ниво на прозрение. Той се скита, посещава различни суфи шейхове, но ги намира неспособни да понесат приятелството му или невежи относно





природата на божественото. Години наред Шамс се моли на Бог да му разкрие някой достоен за божествените тайни и се казва, че една нощ в молитва той чува името на Руми. Шамс един незабавно потегля към Анадола, преспивайки по гостилници и джамии. С приближаването му към Коня той чува все по-често името на Мевляна и различни истории и цитати на неговите думи. През месец ноември 1244 Шамс пристига в град Коня и се установява в малка странноприемница. Още на следващата сутрин – 25 ноември той чува от двора на странноприемницата: „Мевляна Джелаледин идва!“, и скача на крака, за да види с очите си приближаването на Руми. Той го вижда отдалеч, яздец спокойно мулето си, заобиколен от ученици, облечен в типичното облекло на учител по теология. Шамс незабелязан се приближава и хваща юздите на мулето, спирайки Мевляна по пътя му. Двамата вперват поглед един в друг и Мевляна застива от силата в погледа на Шамс. Шамс го пита:

– Мевляна Руми, според теб кой от двамата е по-велик Баязид Бестами или пророка Мохамед?

Руми е озадачен не от въпроса на странника, а от нивото, от което е зададен. Той знае, че е безсмислено да отговаря на този въпрос, но силата в очите на неугледния дервиш го е смаяла, той иска да направи всичко, за да продължи да си общува с този поглед.

– Всеизвестно е, че божият пророк е ненадминат в своето ниво на приближеност до божественото – отговаря той.

– Как ще обясниш тогава това, че Мохамед казва: „О господи, слава на Теб, Твоята слава е непознаваема“, докато Баязид заявява: „Слава на мен самия, възхвалявам





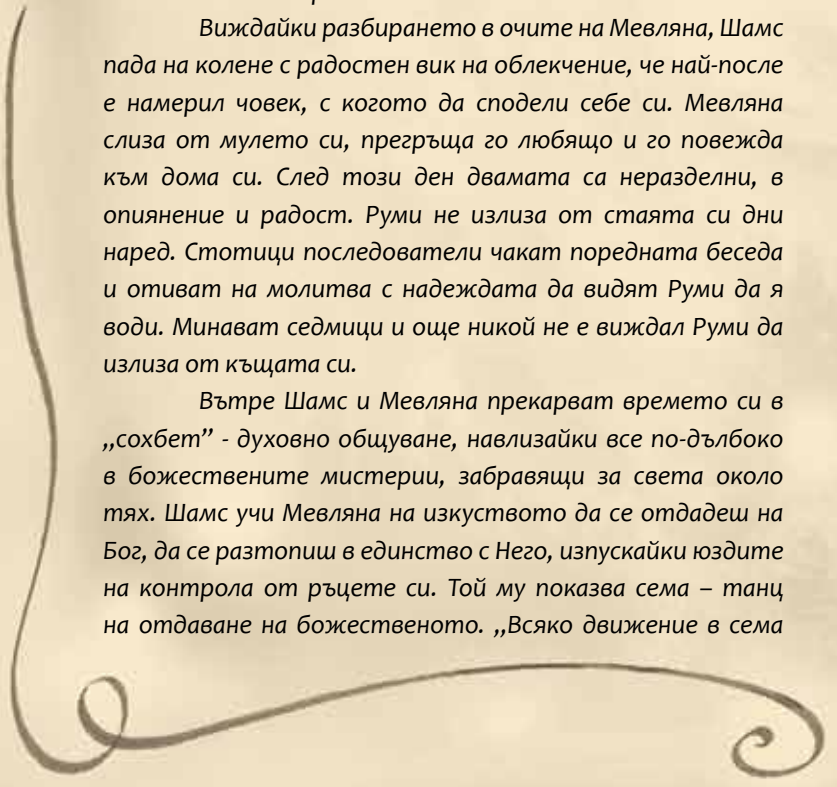
себе си, понеже няма друг освен Бог във всяка частица от моето тяло.”

Този въпрос изпъква не само с дълбочината си, но и със смелостта си. Едва ли някой от учениците на Мевляна се е осмелил някога да сравнява пророка с друг суфи. Тъпла е затихнала в очакване на отговора. Едновременно със силното вълнение, което Руми чувства от срещата му с дервиша, той отвърща:

– Пророкът Мохамед изрича тези думи, понеже той е свободен от предишните си преживявания и е готов във всеки момент да има ново преживяване на божественото, готов е да посрещне абстрактността на Бог, докато Бестами се е привързал към едно преживяване и не е готов да се раздели с него.

Виждайки разбирането в очите на Мевляна, Шамс пада на колене с радостен вик на облекчение, че най-после е намерил човек, с когото да сподели себе си. Мевляна слиза от мулето си, прегръща го любящо и го повежда към дома си. След този ден двамата са неразделни, в опиянение и радост. Руми не излиза от стаята си дни наред. Стотици последователи чакат поредната беседа и отиват на молитва с надеждата да видят Руми да я води. Минават седмици и още никой не е виждал Руми да излиза от къщата си.

Вътре Шамс и Мевляна прекарват времето си в „сохбет” - духовно общуване, навлизайки все по-дълбоко в божествените мистерии, забравяйки за света около тях. Шамс учи Мевляна на изкуството да се отдадеш на Бог, да се разтопиш в единство с Него, изпускайки юздите на контрола от ръцете си. Той му показва сема – танц на отдаване на божественото. „Всяко движение в сема





има смисъл” – казва той – „Въртенето символизира възприемането на Бог от всички страни и това да бъдеш озарен от всеки негов аспект. Стъпването с крак символизира разбиването на закърнялата природа на човека и нейното трансформиране. Разтварянето на ръцете символизира пътя към съвършенство, а поклонът накрая е смиренieto пред Бог.” Мевляна сега изцяло се отдава на мистични преживявания, забравяйки всичко, което е научил от книгите. Шамс разкрива пред него друг подход – вместо да учи за Бог и после да се опитва да го опознае чрез наученото, той получава директна опитност, изправяйки се лице в лице с Него. Руми се превръща от блестящо светило на познанието в огледало на Бог, пречистващо се с всяко ново преживяване. Независимо какво правят двамата с Шамс, те споделят едно и също вътрешно измерение. Те танцуват, молят се, играят шах, прекарват часове в тишина, необезпокоявани от никого, освен от Султан Велед, големия син на Мевляна, който се грижи те да получат всичко от което се нуждаят. Навлизащи все по-надълбоко в мистерията, те напълно загърбват заобикалящия ги свят. Не след дълго те се разтопяват в необятно единство, където вече няма граници, няма разграничение, няма учител или ученик. В това състояние те излизат в града, ходят на молитва в джамията, присъстват и на беседите на други учени на исляма. Учениците на Мевляна се радват да видят своя учител, но той не общува с тях и навсякъде бива следван от неугледния странен дервиш. Шамс сякаш не изпуска Мевляна от влиянието си дори и за миг и учениците на Мевляна възприемат присъствието му за обсебващо, като в тях се поражда нетърпимост към

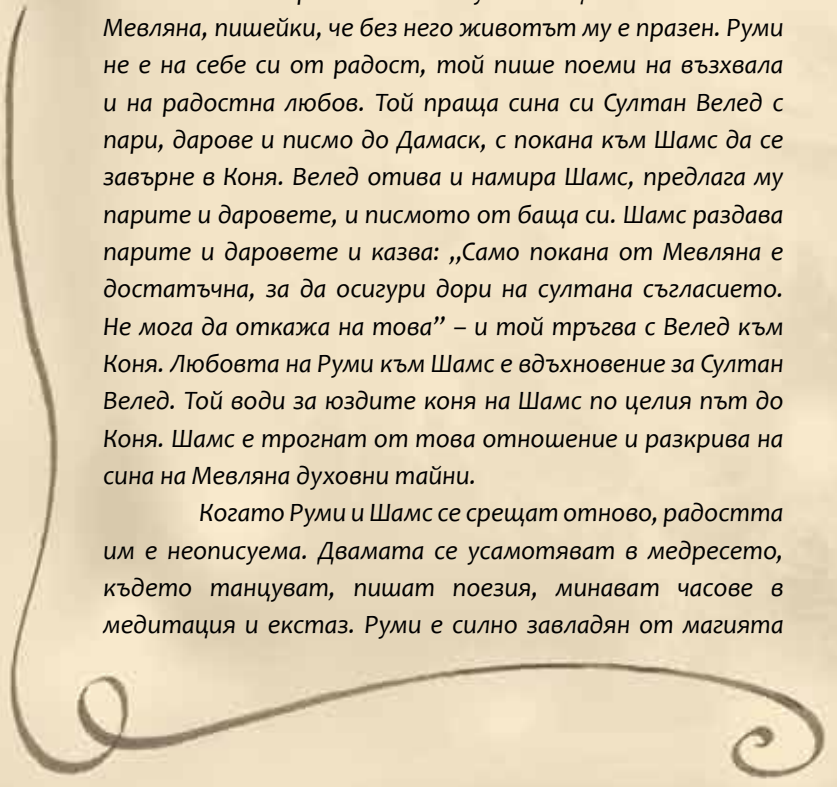




дервиша, отнемащ им техния учител. Омразата към Шамс все повече нараства и един ден той просто изчезва незабелязан.

Руми е покрусен. Той усеща, че животът му е свършил. Изворът, от който черпеше живот, вдъхновение, наслада го няма... Той изпада в агония, изразява я на листовце хартия, пишейки поема след поема; изпраща писма до приятели в други градове, молейки ги за вест от Шамс. Минават месеци без вест, но един ден до Руми достига слух, че Шамс е отседнал в Дамаск и той пише писмо до любимото си слънце, което остава без отговор. Той пише и второ писмо, после и трето, но пак не получава отговор от Шамс. Минават месеци преди Шамс да отговори. Писмото му е в същия стил като на Мевляна, пишейки, че без него животът му е празен. Руми не е на себе си от радост, той пише поеми на възхвала и на радостна любов. Той праща сина си Султан Велед с пари, дарове и писмо до Дамаск, с покана към Шамс да се завърне в Коня. Велед отива и намира Шамс, предлага му парите и даровете, и писмото от баща си. Шамс раздава парите и даровете и казва: „Само покана от Мевляна е достатъчна, за да осигури дори на султана съгласието. Не мога да откажа на това” – и той тръгва с Велед към Коня. Любовта на Руми към Шамс е вдъхновение за Султан Велед. Той води за юздите коня на Шамс по целия път до Коня. Шамс е трогнат от това отношение и разкрива на сина на Мевляна духовни тайни.

Когато Руми и Шамс се срещат отново, радостта им е неописуема. Двамата се усамотяват в медресето, където танцуват, пишат поезия, минават часове в медитация и екстаз. Руми е силно завладян от магията





на сема, от въртящия екстатичен танц на предаване на божественото. Той изписва поема след поема, споделяйки преживяванията си по време на сема, възхвалявайки блаженото въртене. Скоро те отново започват да излизат, заедно в града, ходят на молитва, на срещи с други дервиши, навсякъде разпростиращи светлината, в която те двамата живеят. Те отново се стопяват в безименно единство, без разлики и разграничения. Където и да отидат Руми говори за величието на любовта, за безграничността на любовта, за трансформиращата сила на любовта. Той обича всички и изразява любовта си към всекиго.

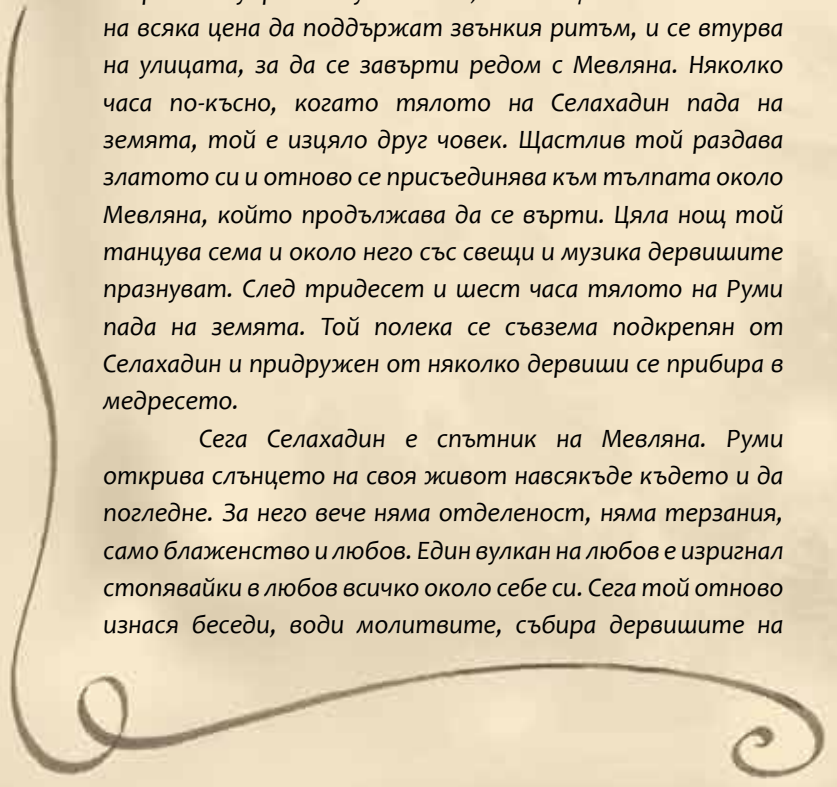
Руми дава една от дъщерите си за жена на Шамс, надявайки се това да подsigури оставането му в Коня. Година по-късно обаче, жената на Шамс умира и омразата към него още повече нараства. Една вечер той е поканен да излезе навън, за да даде благословията си на пътуващ дервиш и повече не се завръща... Руми отново е в безпътница, сега по-силна от всякога. Единствената му реалност изчезва от лицето на земята. Той няма вече външно огледало, в което да се оглежда, няма никого, с когото да сподели своето преживяване. Той изписва лист след лист с поезия, давайки израз на противоречивото си преживяване. Ненамиращ утеха, той навлиза още по-дълбоко в сема и медитация. Границите на различията избледняват за Мевляна – той се върти в екстаз напред града с вопли на агония и на блаженство едновременно, на пазара до мрак изнася беседи за любовта, дори когато единствени негови слушатели са уличните кучета. Той скита из града изгубен, търсейки надежда още веднъж да срещне слънцето до скоро огряващо живота му.





Един летен слънчев ден Руми минава по улицата на златарите, когато ритъмът на златарските чукчета отключва нещо в него. Той се заслушва и неземна музика прозвучава в него, божествен ритъм, ритъм за танц. Главата му полека се повдига в екстаз и пред очите му се разкриват планетите и галактиките, въртящи се в унисон с тази музика. Мевляна се предава, един стълб от енергия преминава нагоре по тялото му завъртайки го в единство с целия космос. Той се върти и върти, без да издаде нито звук на печал или радост, а в някаква чудна тишина, една изумителна тишина, която кара хората да се спират и да го гледат. Собственикът на един от магазините, Селахадин, казва на златарите си да не спират да удрят с чукчетата, да не щадят златото и на всяка цена да поддържат звънкия ритъм, и се втурва на улицата, за да се завърти редом с Мевляна. Няколко часа по-късно, когато тялото на Селахадин пада на земята, той е изцяло друг човек. Щастлив той раздава златото си и отново се присъединява към тълпата около Мевляна, който продължава да се върти. Цяла нощ той танцува сема и около него със свещи и музика дервишите празнуват. След тридесет и шест часа тялото на Руми пада на земята. Той полека се съвзема подкрепян от Селахадин и придружен от няколко дервиши се прибира в медресето.

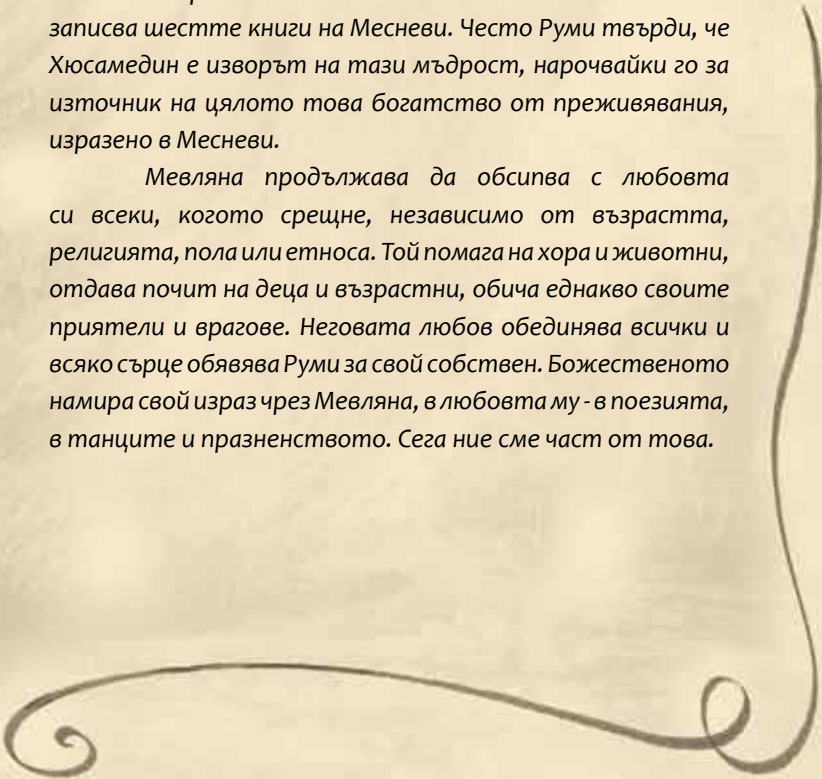
Сега Селахадин е спътник на Мевляна. Руми открива слънцето на своя живот навсякъде където и да погледне. За него вече няма отделеност, няма терзания, само блаженство и любов. Един вулкан на любов е изригнал стопявайки в любов всичко около себе си. Сега той отново изнася беседи, води молитвите, събира дервишите на





сема, където музика звучи, Мевляна танцува и спонтанна поезия във възхвала на божественото се излива от него, вдъхновявайки и другите дервиши да се завъртят и да празнуват. Около него се образува кръг на екстатични „пияници“, които ден и нощ славят Бог с музика, молитва и танц. Навсякъде Руми смайва със силата на любовта и с близостта до божественото. Дервишите около него записват поезията, която той пее, докато се върти. След смъртта на Селахадин друго слънце заема неговото място, това е Челеби Хюсамедин, на когото Мевляна реди своите куплети с духовни наставления „Месневи“. Години наред Руми излива мъдростта на любовта пред Хюсамедин, понякога без да спира по цели денонощия или пък с прекъсвания от няколко години и Хюсамедин записва шестте книги на Месневи. Често Руми твърди, че Хюсамедин е изворът на тази мъдрост, нарочвайки го за източник на цялото това богатство от преживявания, изразено в Месневи.

Мевляна продължава да обсипва с любовта си всеки, когото срещне, независимо от възрастта, религията, пола или етноса. Той помага на хора и животни, отдава почит на деца и възрастни, обича еднакво своите приятели и врагове. Неговата любов обединява всички и всяко сърце обявява Руми за свой собствен. Божественото намира свой израз чрез Мевляна, в любовта му - в поезията, в танците и празненството. Сега ние сме част от това.





اللَّهُ

О, мое сърце,
не се обезкуражавай лесно.

Имай вяра, скритият свят
има много мистерии,
много чудеса.

Дори ако цялата земя
да те убие се закани,
не пускай робата на Любимия
дори и за миг.

اللَّهُ



اللَّهُ

Лялото ти по-фино е
от душата и сърцето;
път безкраен има
от захарта до Твоите устни.
Колко дълго Слънцето, Луната
ден и нощ са се въртели,
само за едничка нощ
със Теб!

اللَّهُ



اللَّهُ

Една надежда
и една надежда само –
Твоята любов.

Една сила и една сила само –
Твоята любов.

Докато всяка клетка не заплаче,
призовавайки Те без да спре,
светът върти се само
от илюзия в илюзия.

اللَّهُ

**Библио.бг - платформа за електронни
книги и списания**

Чети каквото обичаш!

www.biblio.bg

